

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2023/24:24

Onsdagen den 31 januari

§ 1 Europeiska rådet

Statsminister Ulf Kristersson

Information och samråd inför extra möte i Europeiska rådet den
1 februari 2024

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Klockan är tio, och det är onsdagen den 31 januari. Jag välkomnar alla till dagens öppna sammanträde med EU-nämnden, särskilt statsminister Ulf Kristersson, kabinetssekreteraren och Europa- och Nordenminister Jessica Roswall.

På dagordningen står information och samråd inför extra möte i Europeiska rådet i morgon den 1 februari.

Efter statsministerns redogörelse kommer jag att ge ordet till partierna i storleksordning för frågor och kommentarer. De partier som har fler än en ledamot vid bordet har möjlighet att efter första rundan ställa ytterligare en fråga.

Dagens sammanträde går att följa via riksdagens webb och på SVT Forum.

Jag vill påminna om att återrapport från mötet i Europeiska rådet är planerat att ske i kammaren tisdagen den 6 februari klockan 15.00.

Med dessa inledande ord ger jag ordet till statsminister Ulf Kristersson.

Anf. 2 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Stort tack för det! Det här är andra försöket vi gör i samma ärende. Ni minns att det var ett möte i Europeiska rådet i december som inte lyckades landa i enighet om det långsiktiga stödet till Ukraina. Det landade dock i enighet om att inleda medlemskapsförhandlingar med Ukraina.

Mötet hålls alltså i morgon och handlar om översynen av flerårsbudgeten. Vi var 26 länder som ställde oss bakom den förra gången, men det räcker inte för ett beslut i Europeiska rådet, som ni vet. Det handlar om 50 miljarder euro, som är den största delen i överenskommelsen.

Vid mötet kommer vi också att diskutera det militära stödet till Ukraina och förstås situationen i Mellanöstern. Det finns dock inga beslutspunkter på de frågorna.

Vi närmar oss tvåårsdagen av Rysslands invasion av Ukraina. Sedan två år tillbaka slåss Ukraina alldeles uppenbart och bokstavligt talat inte bara för sin egen del utan också i mycket hög grad för vår del. Rysslands attacker på ukrainsk civilbefolkning fortsätter att väcka stor uppmärksam-

het. Förstörd infrastruktur väcker också mycket uppmärksamhet, liksom Rysslands mycket dödliga attacker inne i Ukraina just nu.

Ungefär 20 000 ukrainska barn lär ha frihetsberövats och förts till Ryssland. Siffrorna är naturligtvis väldigt osäkra, men det är de siffror som nu cirkulerar.

Det här är ett aggressionskrig i strid med folkrätten med ett obeskrivligt mänskligt lidande som följd. Allt det här är välkänt för oss.

Vi tycker att EU ska stå fast vid det politiska, ekonomiska, militära och humanitära stödet till Ukraina. Vi hoppas också att det är en stark signal till USA. Vi vet att det pågår budgetdiskussioner i den amerikanska kongressen mellan administrationen och kongressen. De är riskabla på många sätt. Den allra största risken nu är att man inte lyckas enas i amerikansk politik om att fortsätta stödet, kanske inte ens på relativt kort sikt. Det vore väldigt dåligt på många sätt. Det skulle leda till att Europa måste öka sitt stöd.

Om Europa inte kan enas om ett europeiskt gemensamt stöd är det också en signal till amerikansk politik om att Europa skulle svikta. Motsatsen gäller om Europa kan enas om ett gemensamt stöd till Ukraina. Det skulle vara en tydlig signal om att vi både värdesätter amerikanskt engagemang och hoppas och nästan förväntar oss att de fortsätter att bry sig om vår kontinent.

Låt mig backa tillbaka till det som jag tror att ni minns – vi hade ju ett mycket sent, nattligt telefonmöte om detta.

Det rådde väldigt stor osäkerhet inför rådsmötet om vi skulle kunna fatta beslut alls. Att vi inte landade i en överenskommelse då i den ekonomiska delen var ju för att Ungern inte accepterade det förslag som alla andra 26 till slut kunde enas kring.

I morgon kan det vara annorlunda, men jag vill vara väldigt uppriktig här om att vi inte vet det än. Det har pågått intensiva diskussioner de senaste två veckorna. Vi kommer tillbaka till mer konkretion alldeles strax. Men vi vet alltså inte om vi kommer att kunna enas i morgon. Det kan vara så att vi står kvar där vi stod förra gången. Det kan också vara så att det går att nå en ny kompromiss.

Från ungerskt håll har man inför mötet drivit ståndpunkten att EU:s ekonomiska stöd till Ukraina bör ses över och bekräftas varje år, till skillnad från det som nu är den egentliga överenskommelsen om att vi har en flerårig ram för detta. I texten som cirkulerade så sent som i natt och som jag förutsätter att ni har fått och läst föreslås att stödet till Ukraina ska diskuteras men inte beslutas årligen. Den frågan är inte löst än. Det kan också landa i en kompromiss om att det ska beslutas varje år – alltså samma innehåll, men nytt beslut varje år.

Vi tycker att så långsiktigt som möjligt är så bra som möjligt. Så stor säkerhet och så liten osäkerhet som möjligt är bättre. Men det är klart att vi kommer att kunna vara beredda att ställa upp på det som kan vinna stöd hos alla 27 länder när det gäller formerna för de här besluten. Där vet vi inte mer just nu.

Ungern kan också komma att vilja stärka EU:s gränsbevakning med ytterligare medel inom ramen för nuvarande budget. Även där är osäkerheten stor, och det lär ju framgå under diskussionen om vi är nära en sådan överenskommelse eller inte. Vi har naturligtvis inga problem med detta att stärka EU:s yttre gränsskydd.

Jag vill uppmärksamma er på en förändring som har gjorts. Europeiska rådets ordförande Charles Michel har gjort ett tekniskt tillägg om hur man ska kunna möta de utbetalningar som följer av nya åtaganden i budgetöversynen – alltså ingen ny substans. I stället för en höjning av betalningstaket, vilket var den ursprungliga planen, föreslås nu en justering av det årliga taket för anslagssparande. Man ska vara rätt långt in i Finansdepartementets analyser för att vara med på detta. Det gäller mellan åren 2025 och 2026. Det är en teknisk fråga, men vi föredrar den här lösningen jämfört med ursprungsplanen eftersom de totala utbetalningarna därmed inte kommer att öka.

Det är viktigt att få till stånd utbetalningar till Ukraina. Pengarna håller på att ta slut, helt enkelt. Det finns inga exakta data, men man brukar nämna mars som en kritisk tidpunkt för detta.

Det är också viktigt att behålla EU:s enighet, både i stödet till Ukraina och i sanktionerna och isoleringen av Ryssland. Därför hoppas vi att den enighet som gällde 26 stater i december ska omfatta 27 stater nu. Det beror också på att det blir väldigt mycket mer komplicerat att göra en de facto-överenskommelse på 26. Vi utesluter dock inte det på något sätt. Det var det vi i praktiken kom fram till i december, men det betyder att det ska fattas nationella beslut i 26 länder för att bekräfta detta. Det är mycket, mycket mer komplicerat och ger inte heller samma tyngd och långsiktighet. Det har inte heller samma signalverkan till andra länder.

Jag tänker just nu inte spekulera i hur det skulle gå till om det inte blir ett 27-statsbeslut utan ett 26-statsbeslut, utan det får vi återkomma till. Det kommer vi inte heller att kunna reda ut på sittande möte. Då är det i så fall innehållet som är bestämt, och formerna för beslutsfattande i varje land får diskuteras därefter. Men det vore sämre och mer tekniskt komplicerat än den lösning som redan finns på bordet.

Om en sådan lösning på något avgörande vis avviker från det mandat som regeringen fick på natten mellan de två dagarna kommer vi naturligtvis att återkomma. Det går inte att spekulera om. Men som det ser ut nu är substansen exakt densamma.

Slutligen vill jag bara understryka att regeringen inte kommer att acceptera några genvägar eller kompromisser på bekostnad av rättsstatens principer. Där uppfattar jag att alla länder som jag har haft kontakt med har precis samma uppfattning. Det finns en kompromissvilja om formen och inom sådana frågor där vi skulle kunna enas, men det finns ingen kompromissvilja i den frågan.

Det ser alltså ut att än en gång bli långa diskussioner, och som förra gången uppmanar jag ledamöterna att ha sina mobiltelefoner påslagna och inom räckhåll.

Ytterligare sanktioner mot Ryssland handlar om samma saker som tidigare, men också om att de sanktioner som har beslutats verkligen genomförs. Det kommer att diskuteras. Att ryska tillgångar så fort som möjligt kan användas för Ukraina; det är bra att det nåddes en överenskommelse om i måndags på grundval av det förslag som kommissionen lagt fram.

Vi jobbar också för en förstärkning av den europeiska fredsfaciliteten med ett särskilt Ukrainakuvert, Ukraine Assistance Fund. Det kommer inte att fattas några beslut på det här mötet om detta.

Slutligen är det av stor vikt att vi inom EU fortsätter att leverera ammunition till Ukraina. Det kan låta som – och är – en basal fråga, men

den är helt avgörande för Ukrainas framgångar på slagfältet. Trots att produktionstakten har ökat i Europa finns det en hel del frågetecken kring om det går att uppfylla löftet att skänka en miljon enheter årligen före utgången av mars månad. Det ser ganska dystert ut, och det kräver att fler länder producerar mer och samordnar sig bättre. Vi tillhör de länder som har dragit sitt strå till stacken. Vi har lagt beställningar på artilleriammunition, och arbete pågår genom Försvarets materielverk för att säkra ytterligare leveranser och att öka ammunitionsproduktionen även i Sverige.

Sedan diskuterar vi situationen i Mellanöstern. Som jag tror att jag sa förra gången brukar de diskussionerna bli tredelade. De brukar handla om allt det stora och viktiga där EU:s länder är eniga. Det försvinner ibland i diskussionen, inklusive slutsatsen att idén om en tvåstatslösning måste återupplivas. Det är den enda möjliga långsiktiga vägen framåt.

Diskussionen brukar övergå i våra historiska skillnader i synen på staterna Israel och Palestina. Det är väl kända skillnader som säkert inte har förändrats.

Sedan brukar alla länder bekymra sig över de inhemska konsekvenserna av det förfärliga som händer i Mellanöstern, inte minst i form av ökad antisemitism i våra egna länder. Ungefär där tror jag att diskussionen kommer att vara även den här gången.

Just nu är det mycket fokus på den allvarliga situationen för civilbefolkningen i Gaza. Det humanitära tillträdet måste vara fullt och obehindrat. Man måste hitta lösningar för att föra in finansiella medel, även nu när ett antal länder – inklusive Sverige – pausar stödet till UNRWA, och hitta andra vägar för att nå fram till dem som allra mest behöver stödet. Vi behöver så snabbt som möjligt få klarhet i vad som har hänt och i anklagelserna och återkomma till ekonomiskt stöd till civilbefolkningen i Gaza.

Många är just nu bekymrade över risken för regional eskalering. Det händer ju mycket i Röda havet, som ni vet. Det sker väldigt mycket kring olika proxyaktörer. Spänningarna vid Israels norra gräns har ökat. Vi har också krävt att Israel tar itu med det oacceptabla bosättningsvåldet på Västbanken. Det är många sådana saker som kommer att diskuteras. Inga slutsatser finns föreslagna på det området.

Det är avgörande att det internationella samfundet hårdare driver det vi brett är eniga om och tar trovärdiga steg mot en förhandlad tvåstatslösning. Det kan framstå som utopiskt mitt i ett pågående krig, men det är den enda långsiktiga möjligheten för att få trovärdig hållbar fred i regionen. Här tror jag att EU har en viktig roll att spela, inte minst tillsammans med USA och väldigt många andra globala aktörer.

Jag nämnde Röda havet. Huthirebellerna angriper ju civil fartygstrafik, och det är allvarligt på många sätt. Det kan bli allvarliga störningar i handelsflödena på en nivå som börjar påminna om pandemieffekter. Det finns också risk att det här helt enkelt far iväg och att det verkligen blir en eskalering.

Vi stöder ansträngningar för att upprätthålla säkerhet, handel och fri sjöfart i regionen. Vi stöder också inrättandet av en EU-insats i Röda havet. En politisk överenskommelse nåddes vid FAC förra måndagen. Frågan om ett svenskt bidrag till en EU-insats kommer att prövas mycket noga, och om det blir aktuellt kommer det naturligtvis att förankras i riksdagen på det sätt som man ska göra detta.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Innan jag släpper in statsministern vill jag ta fasta på vad statsministern sa om beredskap inför ett eventuellt extra EU-nämndsmöte under morgondagen och in mot natten mot fredag. Det gäller om det skulle behövas något annat mandat än det vi gav på det extra nattliga EU-nämndsmötet i december. Vi återkommer, men det är bra att ha den mentala beredskapen för att detta kan inträffa.

Vi går över till talarlistan och de fyra första partierna.

Anf. 4 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Tack, statsministern, för redogörelsen!

Som statsministern själv sa blev EU-nämndens ledamöter väckta mitt i natten strax före jul för att ta ställning till uppgörelsen om revideringen av EU:s fleråriga budgetram. Det var en revidering som visserligen skulle innebära en höjning av den svenska avgiften men som på det hela taget var en bra uppgörelse ur svensk synvinkel, inte minst för att den skulle ge Ukraina ett långsiktigt, omfattande stöd och vara en tydlig signal till Putin om att Europa fortfarande står bakom Ukrainas kamp för frihet och långvarig fred.

Vi alla som sitter här inne vet att det inte spelar någon roll att vi gav statsministern ett svenskt mandat att godkänna uppgörelsen, för Ungern hade redan bestämt sig, och det blev inga pengar till Ukraina. Statsministern ringde upp oss på kvällen och betonade, faktiskt redan då, hur allvarligt det var att EU:s regeringschefer inte hade kunnat enas. Statsministern sa att det finns pengar till Ukraina fram till mars men att det sedan blir illa på riktigt. Han sa också att om enighet inte kunde nås måste 26 länder lösa frågan på egen hand och att detta arbete skulle börja omedelbart.

Nu är vi här igen, drygt sex veckor senare, en månad innan Ukraina blir statsbankrutt, och EU har fortfarande inte kunnat enas om ett finansiellt paket till Ukraina, med eller utan Ungern. Vi socialdemokrater hoppas såklart att vi kommer att ha en uppgörelse mellan 27 länder på morgondagens extra EU-toppmöte. Ukraina behöver pengarna och måste få EU:s stöd i detta.

Det måste såklart ske utan eftergifter till Ungern gällande EU:s grundläggande värden. Statsminister Kristersson nämnde det själv här, och hans egen EU-minister uttryckte i riksdagens kammare i förra veckan att Ungern faktiskt har 27 delmål kvar att uppfylla för att säkerställa rättsstatens principer. Här får EU absolut inte svaja, för det handlar om vår gemensamma demokrati.

Nu har vi fått ett förslag på rådsslutsatser inför morgondagens möte. Dock finns det fortfarande frågetecken om hur EU ska nå enighet. Det som ligger på bordet och som statsministern nu vill ha förnyat mandat för är i princip samma uppgörelse som Ungern sa nej till före jul. Det som är nytt är skrivningen om att Europeiska rådet varje år ska ha en debatt om Ukrainafaciliteten som ska syfta till att ge riktlinjer för hur EU ska ta sig an den situation som uppkommer med anledning av den ryska aggressionen mot Ukraina. Vad betyder detta? Den finns ju införd i överenskommelsen om den fleråriga budgeten.

Kan statsministern garantera att detta inte innebär nya budgetförhandlingar om stödet till Ukraina varje år? Det vill vi ju inte ha. Det skulle inte vara bra för Ukrainas säkerhet, det skulle inte vara bra för Europas säkerhet och det skulle inte vara bra för svensk säkerhet.

Jag uppfattar att statsministern säger här att regeringen skulle kunna vara beredd att ställa sig bakom att förhandla budget varje år om det betyder att 27 länder då kan enas. Där vill jag redan nu flagga för att jag tycker att detta i så fall kräver ett förnyat samråd med EU-nämnden. Om detta blir fallet, hur kommer EU då att kunna garantera stödet för Ukraina i år och kommande år – det långsiktiga stödet, att vi står bakom Ukraina så länge som det krävs? Hur kommer EU att kunna garantera detta om det skulle bli fallet att man ska förhandla om budgeten varje år? Det är faktiskt både Sveriges och EU:s viktigaste prioritering att stötta Ukraina.

Jag vill också ägna en liten stund åt ytterligare frågor till statsministern. Varifrån kommer bedömningen att man ändå tror att det kanske ska gå att nå enighet denna gång? Hur har statsministern använt veckorna fram till nu för att undvika att hamna i den situation som vi nu är i och som är väldigt farlig och osäker för Ukraina men också för EU?

Varför har Sverige inte förberett sig, drivit på och ägnat veckorna under jul och nyår åt att få ihop en överenskommelse som har stöd åtminstone här på hemmaplan och som skulle kunna läggas på bordet så att man, om enighet inte nås, kan gå fram med ett beslut som 26 länder kan stå bakom? Varför har statsministern inte ägnat veckorna under jul och nyår åt att förankra en sådan lösning åtminstone här på hemmaplan, i Sveriges riksdag, för att undvika det vi nu ser, att Orbán ännu en gång får stå i centrum för hela EU-toppmötet och företräda Putins intressen?

Med detta sagt: Jag kommer att återkomma i mitt andra anförande för att beröra de svar jag får från statsministern men också situationen i bland annat Mellanöstern.

Anf. 5 RASMUS GIERTZ (SD):

Herr ordförande! Tack, statsministern, för informationen!

För Sverigedemokraternas vidkommande välkomnar vi som bekant regeringens ansträngningar vad gäller Ukrainafaciliteten. Det finns ingen tid att förlora, och vi måste komma vidare i frågan om stödet till Ukraina. Vi ser ett mycket stort värde i att stödet blir långsiktigt, och därför får man hoppas att förhandlingarna blir mer framgångsrika inom EU-27 än vad de blev vid det tidigare mötet i december.

Det spekuleras nu i olika sätt att kringgå det ungerska vetot, till exempel genom att dela upp beloppen i flera mindre delar eller genom att alla länder utom Ungern ger ett bilateralt stöd, men sådana lösningar kan, som statsministern nämnde, innebära ett svårt bakslag för EU:s trovärdighet som geopolitisk maktfaktor i fortsättningen.

Om nödvändig enighet inte kan nås vid rådets sammanträde den 1 februari undrar jag, även om statsministern nämnde att han inte kommer att spekulera: Kan något sägas om vad regeringen i sådana fall har för beredskap för andra alternativ för att stötta Ukraina?

En annan fråga som kommer att tas upp på mötet är Israels krig mot Hamas. Det har, som statsministern också nämnde, nyligen uppmärksammats att FN-organet UNRWA:s anställda har deltagit i det

fruktansvärda terrordådet den 7 oktober, vilket har lett till att såväl Sverige som andra länder har valt att avbryta biståndet till UNRWA.

Från Sverigedemokraternas sida har vi under många år sett med oro på hur UNRWA har bedrivit sitt arbete, där det kanske mest uppseendeväckande har varit åtskilliga exempel på terrorpropaganda och antisemitism i skolböcker som finansieras av UNRWA. Vi välkomnar därför att regeringen har beslutat att tills vidare avbryta biståndet till UNRWA. Min fråga till statsministern är: Vad kommer att hända på EU-nivå, och vilka diskussioner kring detta förväntar sig statsministern på mötet?

Anf. 6 ORDFÖRANDEN:

Nu är det Moderaternas tur, och jag tar detta själv.

Jag tror att det inför morgondagen är oerhört viktigt att man har fokus på det centrala. Det kommer att handla om ett land som börjar på U, och det är inte Ungern utan Ukraina. Det handlar, precis som understrukits, om att försöka uppnå enighet kring detta. Det är en oerhört central signal från Europeiska unionen.

Denna dag, och i går, har vi president Macron på besök. Statsministern, Hans Majestät Konungen och presidenten höll var sitt anförande på Karlberg, och där tror jag att det som underströks av Frankrikes president var väldigt viktigt, nämligen att EU:s stöd till Ukraina måste pågå så länge det behövs, vilket innebär så länge Rysslands fullskaliga invasion pågår. Sedan har vi också det humanitära arbetet och arbetet med att bygga upp Ukraina och föra in Ukraina tillsammans med Moldavien i Europeiska unionen.

Det finns länder som redan nu talar om en vapenvila. När man samtalar i Europeiska rådet tror jag därför att det är viktigt att detta avvisas, för det får inte vara så att några andra länder än Ukraina tvingar på Ukraina de villkor som landet ska ingå. Det som president Macron underströk i går och som Sveriges statsminister också har betygat är att kriget måste sluta med en seger för Ukraina, definierat av Ukraina självt, och med en förlust för Ryssland som vi kan definiera. Om detta inte sker kommer kriget bara att fortsätta, om än i andra former och kanske också i större skala. Detta innebär att alla kommande ordförandeskap under mycket lång tid hela tiden måste ha Ukraina som prioritet ett. Som jag inledde med: Det handlar om fokus.

Avslutningsvis: Statsministern nämnde ammunitionsproduktionen. Här tror jag att det är centralt att de europeiska länderna kommer samman och hittar bättre former för samverkan mellan stater och näringsliv. Det är inte tillfredsställande att vi inte ens kan nå upp till löftet om 1 miljon artillerigranater till Ukraina.

Det låter väldigt mycket med 1 miljon, men för att vi ska förstå vidden av det kan jag säga att det finns redovisningar om att Ryssland skjuter motsvarande 50 000 artillerigranater om dagen mot det ukrainska folket och den ukrainska nationen. Det är i detta sammanhang vi måste förstå vidden av att öka vår egen europeiska produktion, för att bistå Ukraina, för att hjälpa och skydda oss själva och för att uppnå det vi vill uppnå, nämligen en seger för Ukraina och en förlust för Ryssland.

Anf. 7 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Jag tackar statsministern för informationen.

2023/24:24
31 januari

Jag vill börja med att säga att Vänsterpartiet stöder paketet med stöd till Ukraina. Det är en viktig signal till både Ryssland och övriga omvärlden om att EU inte sviker Ukraina. Nu har samtliga partier före mig pratat huvudsakligen om Ukraina. Jag har inget mer att tillföra eller tillägga, utan jag tänker gå in på några av de andra delarna i budgeten.

Vi kan se att en stor del av nytilskottet i budgeten går till migration. För Vänsterpartiets del skulle vi kunna utöka denna budget om pengarna går till att garantera att alla kan söka asyl och får sina asylskäl prövade på ett rättssäkert sätt.

Tyvärr innebär EU:s migrationspakt en helt annan inriktning med asylcenter som ska inrättas och personer som kan snabbavvisas till ett land som de har en vag koppling till och där man inte gör en ordentlig prövning av huruvida det är demokratiskt och säkert. Vi riskerar att få se fler fängelseliknande förvar.

Samtidigt ges länder som Turkiet ytterligare medel för de flyktingläger som finns där. Det innebär att EU fortsätter att köpa sig fritt genom att ge odemokratiska stater stöd till flyktingläger och gränsbevakning. Vi har tidigare sett hur Turkiet använder flyktingar som ett påtryckningsmedel på EU för att få mer pengar, genom att öppna gränserna. EU har genom massflyktsdirektivet visat att det finns kapacitet och beredskap att ta emot en stor mängd flyktingar. Jag skulle vilja fråga statsministern: Hur ser han på det ökade beroendet av Turkiet?

Sedan har jag en kort fråga som gäller rubriken STEP. Hela det utökade anslaget till STEP läggs på försvarsfonden, och jag skulle gärna vilja få detta utvecklat lite av statsministern. Ska medlen gå till STEP, det vill säga kritiska tekniker, till Ukraina eller till någon annan militär verksamhet?

Jag vill också säga några ord om återhämtningsfonden, Next Generation EU. Vi från Vänsterpartiet hade många farhågor som bland annat gällde den gemensamma upplåningen, och nu kan vi se att återbetalningen av lånen kommer att bli ett problem. Det är också grunden till att rådet vill införa nya egna medel. Här hoppas jag att statsministern, när det blir skarpa förhandlingar om detta, kommer att fortsätta att hålla emot, trots att de nuvarande regeringspartierna röstade ja eller avstod när man beslutade om återhämtningsfonden.

Slutligen vill jag tala lite grann om Israel, Gaza och Palestina. Jag menar att statsministern i diskussionen ska säga att vi från Sveriges sida kräver ett permanent eldupphör. Jag hoppas att detta kan bli EU:s beslut.

Jag vill också säga att jag tycker att det är fel att avbryta stödet till UNRWA. Det har begåtts felaktigheter där. Detta är något som FN jobbar med, och jag tycker att det är bättre att lösa dessa problem inom UNRWA, som i dag kanske är den enda organisation som når alla delar av Gaza. Även om pengarna riktas till andra organisationer kommer de inte att nå fram lika effektivt.

Anf. 8 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Jag vill först återrapportera om upplevelsen i rådet när vi vid tretiden på natten var eniga och jag klargjorde att jag är övertygad om att Sverige också kommer att vara det men att vi bara ska samla EU-nämnden först. Några såg helt förskräckta ut och frågade: "När då? Om någon vecka?" "Nej", svarade jag, "om tjugo minuter, på telefon". Detta väckte

förundran, och jag fick imponerade blickar när jag kunde komma tillbaka och säga att det hade getts klartecken. Det fungerade alltså väl.

För att ge ett rakt svar: Vi kan inte garantera något. Det är därför vi sitter där vi sitter nu. Det har varit ett väldigt intensivt arbete, både före jul och efter jul, med att försöka göra 27 av 26. Det har skett på tjänstemannanivå, och det har skett mellan olika ledare. Jag har själv talat med flera av dem, och naturligtvis med Charles Michel och Ursula von der Leyen. Det har varit många sådana samtal, och alla har kretsat kring samma sak: Vad kan vi göra som vi vill göra för att nå fram till 27 och för att undvika en mer komplicerad lösning med 26?

Jag har all förståelse för att Matilda Ernkrans inte har koll på alla de samtalen, men jag kan garantera att inget land har vilat på hanen när det gäller att försöka få denna enighet, för så mycket betyder det. Detta innebär inte att någon kan garantera någonting. Som vi vet krävs det enighet för att man ska bli eniga, så enkelt är det. Detta gör att mycket nog kommer att avgöras på mötet.

För vår del är det alldeles uppenbart att det är substansen som är det viktiga. Det är det som vi söker mandat för – ju långsiktigare, desto bättre. Att alla 27 är eniga om total långsiktighet vore det bästa. Att 27 är eniga om en kortare tidsperiod är sämre, men kan ändå vara möjligt om alla kan enas om detta. Beslutsformerna är just nu oklara, men det är substansen vi begär mandat för.

Sverige och många andra länder kommer att agera för att det ska vara så långsiktigt som möjligt. Kan alla andra 26 enas om en annan beslutsform – diskussion eller årliga beslut – kommer Sverige självklart inte att vara det land som blockerar en 27-landsuppgörelse. Så uppfattar jag inte heller Matilda Ernkrans uppfattning i sak.

Jag begär mandat för att vi inom ramen för det innehåll vi har enats om ska kunna göra 27 av 26.

När det gäller UNRWA är det för det första inte en EU-fråga, det ska man ha klart för sig. Det handlar om nationella beslut både i europeiska länder och i andra länder. Vi vill komma tillbaka till ett stöd till civilbefolkningen så fort som möjligt på ett så bra sätt som möjligt. Man kan inte blunda för de mycket grova anklagelser som har kommit fram. Då måste vi liksom många andra länder agera och hitta andra vägar för att skydda civila liv under den tiden.

Migrationspakten kan man tycka olika om, och det gör vi också. Den kommer inte att komma upp i Europeiska rådet den här gången. Det är väl känt att regeringens uppfattning är att om man vill kunna minska invandringen till våra länder av uppenbara skäl – i Sverige för att klara av integrationen; i många andra länder för att de har en våg av migration som liknar den som var 2015 – måste man skydda EU:s yttre gräns bättre. Där är det väl känt att vi tycker olika sedan tidigare, så jag går inte in på det just nu.

När det gäller Next Generation EU var vi alla skeptiska till den sortens upplåning. Det är en känd svensk standpunkt.

När det gäller Israel kommer vi att hålla oss till våra svenska och europeiska standpunkter där vi ser möjlighet till bred enighet. I övrigt tror jag att diskussionen kommer att följa välkända spår.

När det gäller STEP innehåller boxen precis samma siffror som på decembermötet. Fokus ligger framför allt på forskning inom ramen för för-

2023/24:24

31 januari

Anf. 9 ORDFÖRANDEN:

Vi ger ledamöterna möjlighet till fler frågor och nya svar.

Anf. 10 ANNA LASSES (C):

Herr ordförande! Jag tackar statsministern för både information och svar på tidigare frågor. Jag har två, jag skulle inte kalla det frågor utan snarare punkter, medskick och reflektioner. Det är ärligt talat en smula knepigt att ställa en vettig fråga i den situation som vi är i. Alla här inne vet hur otroligt allvarlig situationen är och hur avgörande morgondagens möte i rådet är, både för Ukrainas, demokratins och frihetens skull, och inte minst för vår egen skull här i Sverige.

Som vi alla ser det finns det inget alternativ. På något sätt måste det långsiktiga stödet till Ukraina bli till, och på något sätt måste – åtminstone på lång sikt – Ungern förstå att inget annat är okej. Detta visar också hur viktigt det är att vi framöver ser till att denna sorts beslut faktiskt går att fatta även i fall som detta då en enda person motsätter sig det.

Jag vill göra det tydligt att jag och Centerpartiet självklart kvarstår vid det mandat som vi gav före jul: att inom rimliga gränser göra det som krävs för att Ukraina ska få sitt stöd. Jag vill ge lika delar kraft, genom att säga att vi står bakom, och press på att vi naturligtvis inte får ge upp.

Om någonting ska Sverige se till att mötet imorgon inte avslutas innan det finns ett långsiktigt stöd till Ukraina. Jag skulle vilja jämföra det med hur man väljer en ny påve: Ni får helt enkelt inte lämna byggnaden innan ett resultat är uppnått. Från Centerpartiets sida kommer vi helt enkelt inte att acceptera något annat. Det måste finnas ett långsiktigt beslut – känn detta i ryggen!

Eftersom detta är ett öppet möte inser jag att statsministern egentligen inte kan säga så mycket om eventuella strategier och alternativ, och det respekterar jag verkligen. Jag förutsätter att det finns både en och två och flera idéer om hur man ska lösa detta.

Jag håller med om det som har sagts tidigare, nämligen att det måste vara fokus på Ukraina och att den trötthet som det finns tendens till runt om i Europa måste motverkas. Där har Sverige verkligen en roll att spela.

Den andra punkten handlar naturligtvis om Israel och Hamas. Jag tycker att den här konflikten har kommit till en gräns där det nu måste hända någonting. Vi vet orsakerna till situationen, och vi vet att konflikten är en av de absolut känsligaste och krångligaste i världen, men nu måste omvärlden inte bara säga stopp utan också göra något åt den apokalyps som de instängda människorna i Gaza lever i. Barn dör på löpande band. Föräldrar dör på löpande band.

Det är verkligen bra att EU har hittat en gemensam linje, att regeringen står för den linjen och att vi har en utrikesminister som på djupet förstår konflikten och ser helheten. Men det räcker inte.

Jag blir lite rädd när jag hör statsministern säga att diskussionen kommer att gå i välkända spår. Jag vet inte om jag tycker att det riktigt duger. Det måste komma vidare ett steg.

Jag förstår att det första fokuset för Europa och EU naturligtvis ska vara Ukraina. Vi är eniga i EU om att vi ska ha en tvåstatslösning på sikt

och om att det behövs ett humanitärt eldupphör, men nu är frågan hur. Och hur kan EU bidra till att det faktiskt händer någonting? Och, ännu viktigare, vad tänker statsministern och regeringen bidra till för att uppnå dessa väldigt avgörande mål?

När det gäller de små förändringar som har gjorts med den nya box som finns i budgeten står vi som sagt bakom dem.

Anf. 11 MAGNUS BERTSSON (KD):

Herr ordförande! Jag tackar statsministern för föredragningen och de svar vi har fått hittills. Det är givetvis oerhört viktigt med långsiktigheten för Ukrainas del. Det är också oerhört viktigt att vi försöker komma så långt vi kan med enigheten. Jag uppskattar det som statsministern säger om att det är värt att försöka komma så långt som möjligt.

Det handlar om mer än bara pengar i slutändan. Det handlar också om en signal som ska skickas åt olika håll. Den ska definitivt skickas mot Ryssland. Den ska skickas till Ukraina. Den kommer också att behöva skickas över Atlanten, där vi oroande nog hör om väldigt felaktiga bilder av vad Europa gör för satsningar för Ukraina. Detta är en av anledningarna till att debatten riskerar att gå åt fel håll i den amerikanska kongressen.

Jag hoppas alltså verkligen att en tydlig signal från Europa om enighet och långsiktighet kan vara det som verkligen får amerikanerna att göra detsamma. Mitt medskick till statsministern är att man bör jobba på så mycket som möjligt för detta. Statsministern har i alla fall mitt partis fulla stöd, och när jag känner av rummet här är jag ganska säker på att vi alla delar det.

När det gäller sanktionerna mot Ryssland uppskattar jag att det fortsätter att tas vidare steg men också att man försöker stänga alla krypvägar. Alla länder behöver göra vad de kan för att se till att detta görs. Det blir mer och mer komplicerat när man ser att det inte är hela produkter utan delar av produkter och sådant som kan användas till olika delar. Jag förstår alltså att det är en grannlaga uppgift, men vi behöver hjälpas åt tillsammans med våra vänner i Europa för att försöka stoppa så mycket som möjligt av sådana vägar.

Jag går vidare med några ord om Mellanöstern. Ett land som måste nämnas i sammanhanget är Iran. De ligger bakom väldigt många av problemen eller spår på väldigt många av problemen på olika sätt. Vi har sett hur Iran under de senaste veckorna har skickat missiler över till Erbil i Irak och likadant till Pakistan. Iran har intresse av att eskalera situationen. Vi vet också att de har stora intressen i Jemen. Det är en av anledningarna till att det är oroligt i Röda havet, vilket verkligen påverkar oss i Sverige och Europa. Detta är väldigt viktigt. Jag hoppas att man kommer att prata tydligt om Iran i Europeiska rådet.

Låt mig säga några ord om UNRWA. EU är en av de största givarna till UNRWA, och jag förstår att det har tagits beslut om att man ska göra en EU-utredning av situationen. Från kristdemokratiskt håll har vi under många år pekat på problemen som har dykt upp kring UNRWA. Vi har långt tidigare krävt att man skulle se över det, både från europeisk och svensk sida, men tyvärr har det funnits en kravlöshet i de här frågorna. Hade vi gjort den här utredningen tidigare kanske vi hade varit i en helt annan situation nu och inte behövt ta itu med detta mitt under den rådande oerhört allvarliga humanitära situationen.

Slutligen vill jag bara säga att gisslan måste släppas.

Anf. 12 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Jag tackar statsministern för dragningen. Det finns en hel del punkter här som vi har enighet kring. Jag kommer inte att återupprepa dem, utan jag kommer främst att göra tillägg eller medskick.

När det gäller migration talas det om samarbete med tredjeländer och att 7,6 miljarder ska gå till ett sådant samarbete. Detta ser vi som mycket problematiskt, då det i praktiken kan leda till att man från EU:s håll finansierar verksamheter och länder som faktiskt kränker mänskliga rättigheter. Frågan är hur regeringen kan verka för att det finns garantier för att EU inte finansierar någonting som kan riskera att leda till kränkta mänskliga rättigheter.

Vad gäller Ukraina är vi väldigt eniga om att vi måste fortsätta att ge fullt stöd till Ukraina. På den här punkten brukar jag och Miljöpartiet nämna ekocidfrågan. Det har jag gjort så många gånger att mitt fokus den här gången måste vara det hyckleri som jag upplever när man pratar om enigheten när det gäller vikten av att stötta Ukraina och att jobba med sanktioner, samtidigt som EU har varit med och sponsrat Putins krigskassa med mer än 200 miljarder euro tack vare olika kryphål i dessa sanktioner.

Det handlar om import av rysk gas. 1 miljard av detta är sådant som har kommit via fartyg som har lagt till i Nynäshamn. Inte långt från där det råder stor enighet i svensk politik om att vi måste stötta Ukraina, att vi måste hitta bra och träffsäkra sanktioner, har man vid fler än 30 tillfällen lastat av rysk fossilgas och sponsrat ryska krigskassan med 1 miljard svenska kronor. Miljöpartiet har krävt från start, precis som president Zelenskyj har krävt, ett omedelbart stopp av rysk fossilgas.

Jag har hört olika ursäkter och argument om att frågan är krånglig och komplex. Men det finns länder som har kommit längre, bland annat vårt grannland Finland, som har sett över hur man kan få stopp på detta. Det här är ett krav som vi i Miljöpartiet har drivit länge, och regeringen måste komma vidare och agera.

Slutligen vad gäller gasen måste det bli ett permanent eldupphör. Det är viktigt att regeringen driver denna fråga.

Anf. 13 JOAR FORSSELL (L):

Stort tack för alla svar hittills och föredragningen.

Det som binder samman konflikterna i världen just nu är ondskans tre axelmakter Ryssland, Iran och Kina. De är pådrivande i det mesta som sker som är dåligt i världen just nu.

När det gäller Ryssland delar vi såklart uppfattningen att Ryssland måste förlora kriget, inte bara att Ukraina måste vinna utan att Ryssland måste förlora kriget. Det handlar inte om Vladimir Putin utan det handlar om idéer som måste krossas.

Men det finns ett återkommande problem som handlar om att länder inom Europeiska unionen motsätter sig det som är de flesta länders hållning. Ibland har det med Ryssland att göra, och ibland har det med Kina att göra. Det kan säkert ha att göra med andra länder i andra fall. Finns det en diskussion i medlemsstatskretsen om vetorätten? Liberalerna har länge velat avskaffa vetorätten i utrikespolitiken.

Min andra fråga rör Röda havet. Det finns flera operationer som handlar om att säkerställa den fria sjöfarten. En av dem är den amerikanskledda Prosperity Guardian. Det är flera EU-länder som är med och bidrar i den. I Sverige har diskussionen mest handlat om den EU-ledda insatsen.

Vi från Liberalernas sida menar att om Sverige kan delta och bidra i de olika operationerna bör vi från svensk sida göra det. Det är viktigt ur ett svenskt perspektiv, och det är viktigt ur ett EU-perspektiv. Gör statsministern bedömningen att om frågan kommer från USA att Sverige har förmåga och möjlighet att också bidra i en amerikanskledd insats?

Jag har en sista fråga som rör Mellanöstern. Vi är glada över att beslutet om UNRWA har fattats. UNRWA är en märklig samlösning på ett problem som vi behöver hantera tillsammans i världen men som löses genom andra typer av konstruktioner när det gäller stöd och bistånd i andra kriser.

Nu har det handlat om 10–12 personer som har fått sparken av UNRWA, och det är den krisen som ligger bakom den här händelseutvecklingen. Men The Wall Street Journal har rapporterat att det rör sig om ungefär 10 procent av UNRWA:s 12 000 medarbetare som kan ha kopplingar till militant extremism. Det skulle handla om 1 200, alltså 100 gånger fler än de som nu har fått gå. Det är klart att det inte går att pumpa in biståndspengar i en organisation som har den typen av problem.

Om man vill ha en tvåstatslösning, och det måste vara målet, krävs att Hamas elimineras. Det går inte att ha en tvåstatslösning där Hamas är med vid bordet eller på andra sidan gränsen från Israels sida. Men det krävs också att gisslan släpps omgående. Hamas hade möjligheten att få en långsiktig vapenvila alldeles nyss, mot att gisslan skulle släppas förbehållslöst. Det är det krav som Sveriges regering har ställt.

Hur säkerställer vi från svensk sida att man verkligen går till botten med inte bara de personer som har deltagit i terrorism utan också med de personer som stöttar terrorism och har kopplingar till Hamas så att de inte längre finns kvar i organisationen? Hur ser vi till att öka pressen på Hamas och andra terrororganisationer att släppa gisslan? Det är då vi kan se ett slut på lidandet. Hamas kan inte tillåtas fortsätta att hålla hela det palestinska folket gisslan.

Anf. 14 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Det var många och intressanta frågor och reflektioner.

Låt mig börja med den långa sikten, frågan om enhällighet och QMV – som man säger på jargong, det vill säga kvalificerade majoriteter. Den diskussionen pågår nästan hela tiden. Sedan fattar alla att den är mycket svår. Alla är för kvalificerad majoritet där man själv står på den kvalificerade majoritetens sida. Det är väl den enkla sammanfattningen. Till det kan man lägga att vi skulle ha lätt att acceptera kvalificerad majoritet på utrikespolitikens område för att kunna agera snabbare och kraftfullare. Ingen är för kvalificerad majoritet när man inser att det är man själv som kommer att bli överkörd. Jag hör få svenskar som föreslår kvalificerad majoritet i europeiska skattefrågor.

Där ser vi det uppenbara; det här är en svår fråga. Men inom ramen för kommande utvidgningar kommer frågan definitivt att vara på bordet. Absolut! Enighet har en tendens att lamslå beslutsfattandet, och det är vad

vi upplever just nu. Livet är fyllt av målkonflikter. Vi kommer tillbaka till den frågan.

Jag uppskattar påvejämförelsen. Jag har aldrig varit med om något påveval, men jag gillar själva idén att man låser in sig och sedan kommer man ut med vit rök och är enig och harmonisk. Jag är inte säker på att det riktigt kommer att vara så den här gången. Jag tänker inte förhandla publikt, som du förstår. Det är enda nackdelen i de här sammanhangen, det vill säga att man inte riktigt kan diskutera olika scenarier – men det gäller ju många länder.

Antingen blir alla 27 eniga, och det vore det bästa, eller så blir alla 27 inte eniga. Då gäller fortfarande vår övertygelse om så långsiktigt och stabilt stöd som över huvud taget är möjligt men på ett mer komplicerat sätt.

Sedan var det frågan om EU-fokus. Ibland är både EU-fokus och EU-enighet underskattat i frågor om tvåstatslösning, humanitärt tillträde, vikten av att samarbeta med USA och vikten av att samarbeta med andra konstruktiva partner i regionen. Det är ingen oviktig sak som ibland också glöms bort, det vill säga att vi kan tycka olika i många frågor men ändå bidra till något långsiktigt rimligt. Det är väl uppenbart för många att Hamas till varje pris velat slå sönder en del av närmandena. Det finns saker att ta fasta på.

I demokratiska sammanhang tenderar allt syre tas där vi är oeniga. Men jag tycker att EU är en underskattad aktör i detta och skulle kunna göra mer. Medan andra stater understryker sina skiljaktigheter försöker Sverige understryka där EU faktiskt står enat i frågorna.

Det var en bra slogan: så långsiktigt som möjligt, så enigt som möjligt. Det är exakt regeringens uppfattning. Jag uppfattar också att det är vår uppfattning här. Det ska vara så långsiktigt som möjligt – med betoning på både långsiktigt och möjligt – och så enigt som möjligt. Den sloganen kommer att vägleda mig, och det är det mandat jag upplever att jag har härifrån.

Signal låter nästan lite slarvigt. Det är inte bara en signal utan ett budskap. Det är en förväntan på USA, till båda sidor av den berömda gränsen. Det är ett starkt budskap till Ryssland att de inte bara kan sitta och vänta på att tiden tar slut för Ukraina. Det är en mycket stark signal till Ukraina, på samma sätt som medlemskapsförhandlingarna blev en stark signal, för oss kanske en oväntat stark signal, nämligen att deras framtid är i EU.

Man vinner, som bekant, krig med ammunition, men man vinner också på motivation. Det har de visat.

Sedan är det en stark signal till globala syd att vi står fast. Vi tar stort ansvar för vår kontinent. Vi bryr oss om vad som händer i andra delar av världen, men vi tar ett huvudansvar för vår kontinent. Det är ett viktigt budskap till länder i andra delar av världen.

Jag delar uppfattningen att Iran spelar en problematisk roll.

Sedan var det frågan om kommissionen och UNRWA. Det är ett kommissionsbeslut huruvida EU kommer att förändra sitt stöd permanent eller kortsiktigt till UNRWA. Jag tror att vi kan enas om vikten av att medel kommer fram till dem som behöver pengarna, men det är också viktigt att det finns en trovärdig styrning, governance. Där finns det allvarliga frågetecken. Och de har kommit fram i ljuset nu. Det är inte lätt

att göra konstruktiva saker just där. Det ska man vara medveten om. Ett mått av ödmjukhet kan vara på sin plats.

I migrationsdelen inget nytt, så att säga, varken i våra åsiktsskillnader och inte heller i texterna. Därför har jag inga ytterligare kommentarer.

Jag konstaterar att det är många länder som tycker att det är oerhört viktigt att vi får bättre ordning på migrationen in till Europa. Den kretsen i dag är mycket större än tidigare: Sverige, Danmark, Belgien, Nederländerna, Tyskland, Italien, Grekland. Det är många länder med olika politiska majoriteter som ser samma problem samtidigt. Det finns skäl till detta. Sverige agerar mycket pådrivande, och vi vet av egna erfarenheter vad som händer när man tappar kontrollen. Det upplever andra länder just nu.

Att täppa till kryphålen är otroligt viktigt. Vi står dock fast vid att sanktionerna ska vara gemensamma. Vi tror att de ger störst effekt. Men att täppa till kryphål har blivit en allt viktigare uppgift jämfört med nya sanktioner. Vi är inte emot nya sanktioner, men vi ska täppa till kryphål.

Det är mycket besvärligt med Röda havet. Det finns stora risker för eskalering, och det finns stora möjligheter för Sverige att göra insatser. Vi tittar både på EU-ledda missioner och på USA-ledda. Vi är öppna för båda, och vi kommer tillbaka till riksdagen oavsett vilket alternativ som kan bli aktuellt. Den EU-ledda kan vi själva vara med och påverka på ett mer operativt sätt än den amerikansledda, men vi är helt öppna för att göra insatser. Det finns också en förväntan på Sverige som snart Natomedlem att fortsätta att vara aktiv i dessa sammanhang.

Vi förväntar oss en fullständig utredning och ett fullständigt ansvarsutkrävande för det som har skett. Jag tror att många länder förväntar sig det. Det räcker att se på de länder som nu pausar. Om de på ett trovärdigt sätt ska kunna komma tillbaka till ekonomiskt stöd måste det bringas ordning i den organisationen.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Vi går in på andra omgången. Då erbjuds de partier som har fler än en ledamot i nämnden möjligheten till en andra omgång.

Anf. 16 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Återigen säger jag att det är av absolut största vikt att EU kan leverera det stöd till Ukraina som de så väl behöver. De slåss i skyttegravarna för såväl sin egen frihet och demokrati som för vår. De förtjänar vårt stöd så länge som det krävs.

Jag uppfattar statsministerns svar som att han inte är beredd att komma tillbaka till ett nytt samråd med EU-nämnden om det är så att det på bordet ligger ett stöd som betyder att man ska förhandla budget varje år, om 27 länder kan vara överens om det. Om jag har uppfattat statsministern rätt tycker jag att det är riktigt dåligt. Jag tycker dessutom att det borde vara en majoritet i EU-nämnden som vill att statsministern ska komma tillbaka till EU-nämnden om det ligger en ny uppgörelse på bordet där statsministern ska företräda Sverige i något så avgörande som hur Sverige och EU kan garantera ett långsiktigt stöd till Ukraina. Det är ett fullskaligt invasionskrig på vår kontinent, och Sverige och EU har sagt att det är vår viktigaste uppgift att stötta Ukraina.

Då tycker jag faktiskt att det är rimligt att statsministern, som leder en minoritetsregering, kommer tillbaka till EU-nämnden och berättar vad det är för uppgörelse som statsministern har tänkt ställa sig bakom, vad det har funnits för alternativ och om man verkligen har gått till botten och så långt som möjligt med detta.

Jag förstår att man inte kan säga allt här när det är förhandlingar, men vi socialdemokrater delar den uppfattning som Centerpartiet för fram här. Vi förväntar oss att man förhandlar tills man har ett långsiktigt stöd för Ukraina. Det handlar ju om hur mycket EU kan garantera Ukraina för de kommande åren, och det är den viktigaste svenska och europeiska prioriteringen.

Jag hoppas som sagt att statsministern kan ge besked om det är så att han kommer att gå med på något som är kortsiktigare men ändå enigt – att han kommer tillbaka till EU-nämnden och berättar hur det här ser ut så att vi också kan göra bedömningar av hur förhandlingarna har gått och om det finns mer att ge eller inte. Det hoppas jag att fler kan stödja. Det är rimligt. Den här EU-nämnden har skickat sådana mandat med tidigare statsministrar i andra konstellationer, så det borde vara en rimlig ordning också nu.

Med det sagt skulle jag vilja säga några ord också om Mellanöstern. Det är verkligen en fasansfull situation som råder där. Inte minst kvinnor och barn lider oerhört. Enligt Rädda Barnen har fler än 10 000 barn dödats på Gaza.

Vi vill vara väldigt tydliga, och jag är beredd att anmäla avvikande ståndpunkt där, med att vi tycker att Sverige ska föra fram på mötet och driva på för ett omedelbart eldupphör nu, punkt. Om det inte är statsministerns avsikt kan jag anmäla en avvikande ståndpunkt i den delen.

När det gäller EU-insatsen i Röda havet motsätter vi oss inte en insats, men vi anser som sagt inte att Sverige ska delta.

Jag tänker också säga något om stödet till UNRWA. Självklart måste man göra en utredning av stödet som ges till UNRWA för utbildning och sjukvård för palestinier. FN gör också det, för stödet ska såklart inte gå till en terrororganisation i form av Hamas.

Det här kanske inte ska upp i Europeiska rådet, men det finns ett antal EU-länder som tycker att det finns kopplingar mellan hur EU:s medlemsstater hanterar situationen i Mellanöstern och hur man hanterar relationen till Ukraina. Saker och ting hänger ju ihop.

På riktigt; jag tycker att det här är ett svek mot det palestinska folket i den fasansfulla verklighet som råder nu och som man lever i, där det finns risk för svält och där över 10 000 barn har dött. Förlåt, jag har själv varit biståndsminister; jag vet om kritiken som kommit från inte minst högerkonservativt och högernationalistiskt håll mot stöd till Palestina. Men ärligt talat är min känsla att den här regeringen bara tar chansen att rycka bort ett stöd till UNRWA som man velat ta bort väldigt länge. Det tycker jag är småaktigt, och det är inte vad det palestinska folket behöver nu i den verklighet som så många människor i Palestina, miljoner människor, befinner sig i. Det bidrar inte till att trappa ned konflikten i det här området. Jag vill bara ha det sagt. Jag tycker att det är småaktigt av den svenska regeringen.

Anf. 17 BEATRICE TIMGREN (SD):

Herr ordförande! En tvåstatslösning är ju absolut nödvändig för att vi ska få långvarig fred i Mellanöstern. Tyvärr ser en sådan lösning ut att vara väldigt långt borta.

Det finns en terrororganisation, Hamas, som har som mål att förrinta sin granne. Ett Gaza utan Hamasstyre är alltså en förutsättning.

Det mänskliga lidandet är enormt. Det är bra att det är så många länder som står bakom en tvåstatslösning, men hur ser statsministern att Sverige och EU kan vara en stark, konstruktiv part i att utöva inflytande för att få till en tvåstatslösning och att gisslan släpps?

Sedan skulle jag vilja gå in lite på antisemitismen, som ökar i Europa mot bakgrund av konflikten i Mellanöstern. Hur arbetar man på EU-nivå för att bekämpa den ökande antisemitismen?

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Avslutningsvis har vi Moderaterna, och då vill jag bara kort sammanfatta.

Jag tror att det är väldigt viktigt att man har fokus på Ukraina. Det kommer under överskådlig tid att vara prioritet ett, två och tre för Europeiska unionen och även på kommande möten i Europeiska rådet.

Jag tycker precis som statsministern att Magnus Berntsson från Kristdemokraterna uttryckte det väldigt väl: så långsiktigt som möjligt och så enigt som möjligt.

Jag tror också, precis som Centerpartiets Anna Lasses uttryckte det, att vi är många i riksdagen som önskar se den vita röken efter morgondagens möte – att ni kommer ut och säger ”Habemus Papam” eller i alla fall ”vi har enighet”.

Anf. 19 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Herr ordförande! För att börja med det kanske viktigaste är det mandat som regeringen begär att med samma sakliga innehåll som vi var överens om tidigare förverkliga så långsiktigt som möjligt och så enigt som möjligt.

Det borde inte vålla kontroverser i det här rummet. Jag tänker inte förhandla publikt här. Jag förstår att andra kan ta sig sådana friheter, men det gör inte regeringen. Jag tror att alla förstår vad vi är ute efter.

Om det är någon ledamot som vill att Sverige ska blockera en 27-landsöverenskommelse kan den räcka upp handen. Den svenska regeringen kommer att jobba för att det ska bli så enigt som möjligt och så brett som möjligt. Målet är 27 länder inom ramen för det innehållet. Jag förstår inte riktigt den grälsjuka tonen.

Sverige stöder en humanitär vapenvila för att kunna skydda civila, få in mediciner och mat och hjälpa till på olika sätt.

När det gäller pausen i biståndsgivningen eller bidragsgivningen till UNRWA är Sverige i mycket gott sällskap, ska jag säga, av länder som är bekymrade över det som hänt – USA, Storbritannien, Tyskland, Finland och många andra EU-länder. Jag tror att Japan också hör till dem. Det är många länder.

Den svenska regeringen tänker inte se mellan fingrarna på det som sker där. Vi tänker heller inte svika vårt ansvar att hjälpa civilbefolkningen.

Därför försöker vi nu på kort sikt styra om – eller det är inte vi; det är Sida som fattar det beslutet med instämmande från regeringen.

Jag tror att många länder tänker likadant just nu. På lång sikt är inget biståndsgivande betjänt av allvarliga frågetecken om man över huvud taget sköter fundamentala governance-frågor på ett korrekt sätt.

När det gäller tvåstatslösningen är det alldeles korrekt att den måste bygga på ett Gaza utan Hamas. Den måste också bygga på att Israels regering agerar konstruktivt i tvåstatslösningsfrågan. Det ska man också säga. Därför är det värdefullt att USA, Europa och många andra länder i regionen nu – efter ganska många års sömn i den frågan; den har inte varit aktuell – återupplivar den frågan som en nödvändig konsekvens.

Sist antisemitismen. Det är bra att den frågan kommer upp här.

Jag tror att jag nämnde att när vi träffades i Europeiska rådet i oktober var det verkligen, bokstavligt talat, så att vi först diskuterade allt det stora vi var överens och försökte understryka att det inte är småsaker som EU:s länder står eniga om – det glöms ofta bort – med tvåstatslösningen för att ändå se ett ljus i det här mörkret. Kan vi komma tillbaka till en förhandlad tvåstatslösning där EU tillsammans med USA och grannländer kan göra nytta vore det ett stort steg framåt.

Sedan övergick vi naturligtvis till det vi är oeniga om, och det handlade i mycket hög grad om historiska relationer till både Israel och Palestina. De är väl kända, och de kommer inte att förändras. Det låter annorlunda när Tyskland, Österrike och Tjeckien diskuterar frågan än när Irland och Spanien diskuterar frågan. Så är det helt enkelt. Det kommer inte Sverige att kunna förändra.

Sedan övergick vi till antisemitismen. Det var en bedövande enighet om hur allvarlig situationen är, inte minst i länder som har både en stor judisk minoritet och en stor muslimsk befolkning. Jag pratade om detta i går med president Macron, som ju som ni vet är här. Jag har pratat med flera andra europeiska ledare om detta. Jag har pratat med Mette Frederiksen om detta. Jag har pratat med den belgiske premiärministern om detta. Storbritannien är som ni vet utanför EU men har samma problem.

Det här är ett allvarligt bekymmer som vi ägnade en stor del av förra veckan åt att uppmärksamma i Sverige och som gör många judar i Sverige bokstavligt talat livrädda just nu. Jag tar det på mycket stort allvar, och det gör många andra länder också.

Med detta, herr ordförande, tror jag att jag har täckt de flesta frågorna även i slutomgången.

Anf. 20 ORDFÖRANDEN:

Jag tänker inte öppna för en tredje omgång, men jag har inte hört några formaliserade avvikande ståndpunkter än. Har man det kan man framföra det, men det är inte en inbjudan till en tredje omgång.

Anf. 21 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag vill börja med att säga att det inte handlar om grälsjuka. Vi socialdemokrater tycker naturligtvis att Sverige ska förhandla så klokt, så långsiktigt och så enigt som möjligt.

Vi är inte beredda att anmäla avvikande ståndpunkt. Vi anser ju inte att Sverige ska stå ensamt emot om det finns en överenskommelse på plats.

Det jag efterfrågade var att statsministern ska komma tillbaka till EU-nämnden med den överenskommelse som till slut kommer att ligga på bordet så att vi har möjlighet att få information om vad det är i den och i så fall ta ställning till det. Men jag anmäler inte någon avvikande ståndpunkt om det i detta skede.

2023/24:24
31 januari

Anf. 22 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! För Vänsterpartiet är det viktigt att statsministern har mandat att slutföra den här budgeten. Men jag vill också hänvisa till den avvikande ståndpunkt som jag hade på decembermötet, som gällde inriktningen på budgeten för migration.

Då hade jag inte heller observerat att man skulle lägga mer pengar på European Defence Fund, vilket jag lägger till.

Sedan måste jag nog anmäla avvikande ståndpunkt när det gäller Mellanöstern och att Sverige ska driva på för ett permanent eldupphör nu.

Anf. 23 MATILDA ERNKRANS (S):

För tydlighetens skull sa jag i mitt andra anförande att Socialdemokraterna står bakom en avvikande ståndpunkt när det gäller att Sverige ska driva på för ett omedelbart eldupphör på Gaza nu – punkt.

Anf. 24 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Vi i Miljöpartiet vill sälla oss till den avvikande ståndpunkten.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Då finns det avvikande ståndpunkter om ett omedelbart eldupphör, likalydande från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Till det kommer att Vänsterpartiet upprepar den avvikande ståndpunkten från december med ett tillägg när det gäller detta med vapnen.

Med det kan jag konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Jag påminner om att återrapport från mötet sker i kammaren tisdagen den 6 februari klockan 15.00 och att EU-nämnden har beredskap för ett eventuellt extramöte under morgondagen mot fredagens morgon.

Jag vill också anmäla att nästa sammanträde om det inte blir något extra sker fredagen den 16 februari klockan 09.00. Då är det utrikesfrågor, allmänna frågor och utrikesfrågor handel.

Med det avslutar jag dagens överläggningar.

Innehållsförteckning

§ 1 Europeiska rådet.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 4 MATILDA ERNKRANS (S)	5
Anf. 5 RASMUS GIERTZ (SD)	6
Anf. 6 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 7 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	7
Anf. 8 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	8
Anf. 9 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 10 ANNA LASSES (C).....	10
Anf. 11 MAGNUS BERNTSSON (KD).....	11
Anf. 12 REBECKA LE MOINE (MP).....	12
Anf. 13 JOAR FORSELL (L)	12
Anf. 14 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	13
Anf. 15 ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 16 MATILDA ERNKRANS (S)	15
Anf. 17 BEATRICE TIMGREN (SD)	16
Anf. 18 ORDFÖRANDEN.....	17
Anf. 19 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	17
Anf. 20 ORDFÖRANDEN.....	18
Anf. 21 MATILDA ERNKRANS (S)	18
Anf. 22 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	18
Anf. 23 MATILDA ERNKRANS (S)	19
Anf. 24 REBECKA LE MOINE (MP).....	19
Anf. 25 ORDFÖRANDEN.....	19